

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre	16 kor.
Negyedévre	4 «
Helyben házhoz hordva:	
Egész évre	20 kor.
Negyedévre	5 «
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	24 kor.
Negyedévre	6 «

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétvége és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

Aszerkesztőség kéziratok visszadásiára vagy megőrzésére nem vállal közt.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, március 26.

Glosszák.

(—a.) Választás után bűnbakot keresni meddő fáradság, rekriminációkkal elni, ennek vagy annak szemrehányást tenni nem férfias dolog. De levonni belőle a tanulságot, okos és hasznos dolog. A tegnap Nagyváradon végbement városi tisztújítást is ebből a szempontból vizsgáljuk s ehhez fűzzük megjegyzéseinket.

A tisztújítás eredménye az, hogy a fő- és alügyész kivételével az összes eddigi tisztviselőket újra megválasztották. A főügyész 28, az alügyész 24 esztendőig szolgálta a várost. Soha egyiknek működése ellen sem merült fel kifogás, becsülettel, lelkiismeretesen szolgálták a várost mindenkor, védték a város vagyonát és jogait.

És hosszú érdemes szolgálataik után ime mellőzés a jutalom

Vajjon minő hatással lesz ez a város tisztikarára? Érdemes becsülettel szolgálni olyan várost, amelynek törvényhatósága így becsüli a munkát?!

Ha ezt idegen, az itteni viszonyokkal nem ismerős ember elolvassa, egyáltalán nem érti meg, hogyan történhetett meg ilyesmi a XX. században egy kulturvárosban. Próbáljunk kissé bevilágítani a háttérbe.

Az alügyész ellen, aki a pedánsáig lelkiismeretes tisztviselőnek a mintaképe, bizonyos körökben a többi közt avval is korteskedtek, hogy megnehezítette az árvapénzekhez való jutást s így az árvák pénzét nem lehetett elég gyümölcsözően kezelni.

Hát ez is bűn?! Hát arra való az árvák pénze, hogy avval spekuláljanak?!

Ez a felfogás nagyon furcsa világlátásba helyezi azokat, akik ilyen indokból kerestek új alügyészt, de annál hivebben jellemzi a volt alügyészt, aki ennél szebb szolgálati bizonyítványt nem kaphat soha senkitől.

Tanulság pedig belőle az, hogy jó lesz vigyázni, nehogy ugyanilyen szempontból majd nemsokára új — árvagyámot is keressenek.

Hogy a két mellőzött ügyész Nagyvárad társadalmának vezető férfiai közé tartozik, a volt főügyész pláne a Katolikus Körnek kezdet óta alelnöke, ez a körülmény, valamint az, hogy helyükbe egy protestáns és egy izraelita került, bármennyire tiltakozzanak is egyesek ellene, ennek a dolognak határozottan felekezeti jelleget ad. A közgyűlési tereből ugyan ki kell zárni a felekezeti kérdést, de úgy látjuk, választásoknál mégis igen sokszor ez dominál.

Mi nem vesszük rossz néven a más felekezetiektől, hogy előre törnek, de méltán vesszük rossz néven a katolikusoktól, hogy nem tudják megvédeni a saját embereiket. Pedig módjukban lenne. Csak tanulniok kellene ellenfeleiktől.

Tessék megfigyelni: a zsidók meg nem engedik, hogy két hitsorsosuk együtt pályázzék ugyanegy állásra. Egyiknek okvetlenül vissza kell lépnie még a választás előtt. Ellenben a keresztények mindig feles számban küzdenek egymás ellen. Ennek pedig az a természetes következménye, hogy egyik pozíciót a másik után veszlik el, néha — kettőt is egyszerre.

Ideje lenne egyszer már az ellenség-től is tanulni valamit, ha mást nem, legalább egy kis összetartást és takaritást.

A két ügyész nyugdíja 6300 koronát tesz ki. Ez több, mint egy percent közköltőt jelent Várad polgárainak, akik most tartanak három polgármestert és négy ügyészt.

Ilyenkor fel-fel hangzik a polgárok elégedetlensége a városatyák ellen: hogy tehettek ilyent, miért nem vigyáznak jobban a város érdekeire?! Ennek a szemrehányásnak sincs semmi jogosultsága, — ellenben van belőle bőséges tanulság a polgárok számára — tessék jobban vigyázni a városatya választásoknál.

De vajjon fogják-e és mikor alkalmazni ezeket a tanulságokat?!

Tisztújítás Nagyváradon.

Glac Antal főispán elnökolt a tisztújító ülésen.

A törvényhatósági bizottság tagjai majdnem mind jelen voltak. Feljegyzésünk szerint csupán Bozóky Béla, dr Kazay Kálmán, Reismann Mór, Fábry József, Miskolczy Barna,

Moskovits Adolf, id. Moskovits Mór, dr Olasz Béla, dr Radó Ignác és dr Grámm Károly bizottsági tagok nem vettek részt a közgyűlésen.

Két ritkán látott tagja: Sal Ferenc nyug. polgármester és Fuchs Mór orth. főrabbi is megjelentek. Utóbbi csak a megnyitáskor volt a közgyűlés termében.

Már fél 9 órakor tömegesen jöttek fel a városatyák s megindult a bizottsági teremben a kapacitálás s az eshetőségek megbeszélése. Az összeverődött csoportok élénken tárgyalták a jelölteket és a pályázókat.

A karzat megtelt egészen, köztük igen sok előkelő hölgy, színes tavaszi toilletben.

A kis tanácsteremben terített asztalok voltak, cognak, félszázados szilviorium, izletesebbnél-izletesebb harapni valókkal, hogy a hosszú szavazási processzusokat meg ne unják a város atyái. Másik asztalon füstölni valók várták a bizottság tagjait, akik vittek is végbe olyan pusztítást, hogy 11 órára le volt tarolva minden, üres palackok és tálak hirdették, hogy nemcsak szavazással él az ember.

A tisztújítás lefolyása a következő volt:

Kilenc óra után pár perccel Glac Antal főispán általános figyelem között a következő beszéddel nyitotta meg a tisztújító közgyűlést:

A főispán megnyitó beszéde.

Tekintetes Törvényhatóság!

Összejöttünk, hogy a tek. Törvényhatóság egyik legszebb és legfontosabb jogát gyakorolhassa, lelépő tisztikara felett szavazatának leadásával ítéletet mondjon és megválassza magának s ez által a város egész közönségének azokat, kikre a város közügyeinek vezetését, vagyonának kezelését, jogainak védelmét kívánja bízni.

Ez alkalomból, midőn szívesen üdvözlöm az összes megjelenteket, legyen szabad a tek. Törvényhatóság tagjait arra kérni, miszerint magához és mindenkor magatartásához hiven harag és elfogultság nélkül, egyedül a közjó érdekét tartva szem előtt, nyugodtan mondjon ítéletet a volt tisztikar felett, és úgy válassza meg bizalmának embereit.

Két éve, hogy ide jöttem és magammal hoztam igazság, méltányosság és részrehajlatlan tiszteletérzetemet. Ezeket nyújtottam a tisztikarnak, melynél személyem és eljárásom iránt majdnem kivétel nélkül bizalmat és ragaszkodást, a munka terén pedig szakértelmet és odaadó lelkiismeretes buzgalmat találtam.

A tisztikar megértett és mint láttam, szívesen vette, hogy munkatársra lettem. Ennek eredménye az lett, hogy összeforrottunk és együttesen a közjó, szeretett városunk javára dolgozhattunk.

Emberek vagyunk, mint emberek a tisztikar is tévedhetett, hibázhatott esetleg, de

Mauthner-féle **Gazdasági és veteménymagvak javított impregnált legmagasabb**

csiraképesség, a magy. kir. vetőmagvizsgáló állomás bizonylatával és ólomzárjával ellátva jutányos árban kaphatók:

MEZEY JÁNOS és TÁRSA fűszer, csemegekereskedésében Nagyváradon, Szt. László-tér, Nagyvárad Takarékpénztár épület.

Telefon 249.

A legkisebb mennyiségnél is teljes felelősség.

Telefon 249.

tapasztalataim után egyről meg vagyok győződve és azt a tek. Törvényhatóságnak nyugodt lelkiismerettel mondhatom meg, hogy t. i. a hiba, tévedés, nem akarattal történt, és hogy a becsületes munka és kötelesség tudás utjáról nem volt letérés.

Örömmel konstátálom, hogy együtt működésünk ideje alatt — én csak az időről beszélhetek — a tisztikar és a közönség között csakis a multakból származó félreértések keserősége maradt fenn válaszfalként és hitem szerint ez is romba fog dőlni.

Hiszem ezt, mert látom és hálás köszönettel tapasztalom, hogy a törvényhatóság és a nagy közönség támogat munkámban, a tisztikar pedig szeretettel és bizalommal fogadja atyailag nyújtott jószágomat úgy, mint egyes esetekben szigoromat.

Azt hiszem mindenki megérti, ha ezek után meghatva veszek bucsut a lelépő tisztikartól és ha a »feltámadunk« gondolatával jelentem ki, miszerint a tisztikar megbízása, valamint ezzel egyidejűleg minden tiszteletbeli állás és cím e percben megszűnik.

Felkérem a lelépő polgármester urat, hogy a város pecsétjét és pénztár kulcsait kezeimhez tegye le.

Hosszas, zajos éljenzés, taps kísérte a főispán szép beszédét, amelynek csillapultával Rimler Károly polgármester a következő beszédben adta át a polgármesteri jelvényeket:

Méltóságos Főispán ur!

Tekintetes Törvényhatósági Bizottság!

Az 1886. évi XXI. t.-c. 79. §. értelmében a tekintetes Törvényhatósági bizottságtól 6 évvel ezelőtt nyert megbízásunk lejárván, azt ezennel a tekintetes törvényhatósági bizottság kezeibe úgy a magam, mint lelépő tisztársaim nevében a legmélyebb tisztelettel leteszem. Ezen mindnyájunkra nézve nevezetes pillanatban csupán arra szorítokozom, hogy úgy a magam, mint lelépő tisztársaim nevében a méltóságos főispán urnak s a tekintetes törvényhatósági bizottságnak szívem mélyéből köszönetet mondjak a velünk szemben tanusított jóakaratu támogatásért.

A polgármesteri pecsétet a pénztár kul-

csaival együtt van szerencsém méltóságodnak ezennel át adni. (Eljenzés, taps.)

Glac Antal főispán ezután a tisztujító közgyűlés jegyzőjéül Bordé Ferencet, ügyészéül Dús Lászlót; a szavazatszedő bizottság elnökéül Mezey Mihályt, tagjaiul dr. Vucskics Gyulát és dr. Moskovics Józsefet, jegyzőül Furicskay Barnát és dr. Cseresnyés Bélát kérte fel. Bejelentette továbbá, hogy a megüresedett tiszti állásokra a pályázat meg lett hirdetve; a kijelölt bizottság a jelöléseket megejtette.

A polgármester választása.

A tulajdonképeni választásokra került ezután a sor.

Glac Antal főispán kihirdette, hogy a polgármesteri állásra egyedüli pályázó Rimler Károly.

A név elhangzása után frenetikus taps és éljenzés tört ki a teremben.

Jó sokára, mikor a csend helyreállott, elnökölő főispán Rimler Károlyt egyhangulag megválasztott polgármesternek hirdette ki s a következő meleg, szívből jött szavakkal üdvözölte:

Tekintetes Polgármester ur!

Az imént átadta a város pecsétjét és pénztár kulcsait, az átvételkor nem éreztem semmi bánatot, de sőt öröm töltötte el a szívemet, öröm, mert tudtam, hogy pár perc múlva a törvényhatóság egyhangu akarata és bizalma alapján visszaadhatom és azzal alkalmam lesz igaz tiszteletem, nagyrabecsülésem és baráti szeretetemnek nyíltan kifejezést adhatni.

Kérem fogadja e tárgyakat érzelmeim őszinte kifejezése kíséretében, fogadja mint kiváló tisztviselő, fogadd mint igaz jó barát. — Hogy jó kezekbe adom át, biztosít multad, becsületed, tudásod.

Isten áldjon, hogy mindenkori törekvésed és akaratod szerint felelhess meg a törvényhatóság és mindannyiunk osztatlan bizalmának. (Eljenzés.)

Az üdvözlő szavak után a polgármester

letette az esküt, majd a következő beszédet intézte a közgyűléshez:

Méltóságos Főispán ur!

Tekintetes törvényhatósági bizottság!

Hálás szívvel mondok köszönetet újból megválasztásomért.

Ünnepélyesen ígérem és fogadom, hogy a jövőben minden erőmet, minden tudásomat a mindenható által nekem juttatott szellemi erőt, e város felvirágzására, fejlesztésére, polgárai boldogulásának előmozdítására fogom fordítani.

Eletem nyitott könyv a tekintetes Törvényhatósági bizottság előtt, abba egy ideál, egy törekvés van kitörülhetetlenül bevésvé, önzetlen becsületességgel szolgálani rajongó szívetem városomat.

Ma hat évvel ezelőtt e helyről arra kértem a tekintetes Törvényhatósági bizottságot, ne gyakoroljon munkásságom elbírálásánál semmiféle elnézést vagy más kedvezményt, csupán igazságos bírálatot, ma sem kérek sem többet, sem kevesebbet, mert a tekintetes Törvényhatósági bizottság jóakaratu támogatását egy percig sem szabad kétségbe vonnom, mert hisz mindnyájunk szívét és lelkét egy törekvés kell hogy áthassa s ez abban a jelszóban összpontosul, mindent szeretett városunkért!

S most méltóságos Főispán nrhoz fordulok azzal a tiszteletteljes kéréssel, hogy azon jóakaratu, mondhatnám érdemeimet messze túlhaladó s általam soha meg nem hálálható támogatását addig tartsa meg számomra, míg saját maga meg van győződve arról, hogy e támogatásra érdemetlen nem vagyok.

Munkásságomra Isten áldását kérve, még egyszer köszönöm a tekintetes Törvényhatósági bizottság támogatását.

Ezuttal is lelkes éljenzés és taps kísérte a polgármester beszédét s áttértek

a főjegyző választására.

A kijelölt választmány a két pályázót: Bordé Ferencz eddigi főjegyzőt és dr. Fináli Dezsőt jelölte.

A főispán elrendelte a szavazást.

Egyszerre megmozdult az egész terem s a bizottság tagjai tódultak be a bizottsági terembe szavazni.

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A máj.

Irta: Akhandesz István.

Olyan élesen süvöltött a szél a halasi homokbuckák között, hogy szinte borotválta az embert; azaz borotválta volna, ha le t volna kit, de sem ember, sem állat a kietlen homoksivatag buckái között nem volt látható. Tanya, vagy ház mért-földre sincs; unalmas, szomorú egyformaság. Vadkert felől áll a legelső tanya alacsony földből vert viskó, kerítésnek, kapunak nyoma sincs. Nádfedele megcsuszamlott, borzas, közepén meg-görnyedt mint a megterhelt ló háta; s itt-ott sivár kórók hirdetik, hogy tavasszal ki szokott virágozni. Körülötte vagy két-három hold sivár szántóföld jelzi, hogy ott néha napján terem is valami.

Amilyen a külseje, épp oly szegénység bent a házban. Nagy baglyakemence terpeszkedik az egyik sarokba, melyet három kis sápadt gyermek támogat, mely azonban azzal igyekszik kimutatni vénségét, hogy nem igen melegit, lévén takarékosan táplálva a homokbuckákon összeszedett kallangkoróval.

Az egyik sarokban kopott láda, egy hosszú fa-lóca; a másik oldalon egy szegényes tarka

lepedővel letakart ágy közepén egy keresztlábu asztal, néhány gyékényfonatos szék az egész butorzat.

A tenyérnyi kis ablak előtt fiatal asszony ül varrással a kezében, de inkább kibámul az ablakon, mint dolgozik. Vonásai gyönyörű szépséget árulnak el, mely azonban a nyomor s a szenvedés miatt kora vénséget, ráncokat mutat.

Alig dolgozik valamit, ha hozzá fog is, mindjárt abbahagyja s kibámul az ablakon, majd kimegy a ház elé s türelmetlenül néz a homokbuckák uttalan tömkelegébe. Azonban az éles metsző szél hamar beüzi a meleg szobába. A nagyobbik fiú félénken kenyeret kér, mire az anyja kemény hangon rendreutasítja:

— Várj! Mindjárt itthon lesz apátok és eszünk. A kemény, szigorú rendreutasítás hangján azonban keresztül érzett a szeretet, mely azért oly szigorú, hogy a könnyet eltakarja, mely a fiatalasszony szeméből önkénytelenül ki akar törni.

— Nagyon soká gyün édesapánk — szól a legkisebb — Lajcsi már éhes, adjék édes enni.

Nem birta tovább a fiatalasszony, sietve fordult ki a konyhába, szabad folyást engedve könnyeinek; nagyot sóhajtott, levette az agyag tévét a kemence szájáról s a szénvonóval kotor-gatta kifelé a kemencéből a sült krumplit. Reg-

gel óta várja az urát, hogy majd esznek, de a szegény gyermekek nem győzték már az éhséget, ad nekik, hogy egyenek.

Vagy nyolc-tíz sült krumplit kapart ki a kemencéből s aztán sietve tette vissza a tévét, hogy a kis meleg ki ne menjen. Azután a konyhában lévő rozoga kaszlit nyitotta ki s kis darab barna kenyeret vett ki belőle, soká nézegette, míg rászánta magát, hogy három vékonyka darabot levágjon.

Nagy öröm fogadta bent a szobában, a gyermekek mohó étvágygyal estek neki a sovány elédnek s csendes zsbongás között fogyasztották el azt.

Bent a parányi ablaku szoba kezdett el-sötétedni, délután négyre járt az idő. Künn is alább hagyott a szél s olomszürke köd kezdett leereszkedni s lassan befedte az egész tájat.

Bent a szobában kigyulladt a cserép-mécs halvány világa. A fiatalasszony megbontotta az ágyat s a gyermekeket nógatta a lefekvésre; a legnagyobbik fiú letérdel s imádkozni kezd — a többi is utánozza. A legkisebb megszólal az anyjához húzódva:

— Idesz, aszt' gyün apánk, hogy még egyet alszunk, oszt' gyün a Jézuska — mongya idesz, ki az a Jézuska?

A fiatalasszony erősen magához szorította legkisebb gyermekét, emberfeletti erőbe került

**Az Érmelléki Kereskedelmi Részvénytársaság
borkiviteli osztálya ajánlja tisztán kezelt hegyi borait.**

Egy fél óra múlva hirdette ki a főispán az eredményt, óriási éljenzés mellett:
Beadott összesen 115 szavazat s ebből kapott:

Bordé Ferenc	82
Dr Fináli Dezső	29

szavazatot; 3 szavazó lap üres volt, egy lapon Tóth Márton neve állott.

E szerint a főispán Bordé Ferencet megválasztott főjegyzőnek jelentette ki.

A főügyészi állás

betöltése nagy izgatottság között indult meg. Jelöltettek: Dús László, dr Stokker József, dr Thury László és Wawrek Kálmán.

A szavazás közben nőttön-nőtt az izgatottság; erősen folyt a korteskedés Dús László dr Thury László érdekében s tetőpontra hágtott az izgatottság, mikor a főispán kihirdette a meglepő eredményt.

Beadtak 126 szavazatot, a mely következőkép oszlott meg:

Thury László	59
Dús László	51
Stokker József	16

szavazatot kapott s így dr Thury László 8 szótöbbséggel megválasztott a város főügyészévé.

Az eredmény kihirdetését mély csend követte, mintha érezte volna mindenki, hogy ez eredmény nem csak méltánytalan, de igazságtalan is.

Majd izgatottan tárgyalták ezt a szavazást, amelyből kitűnt, hogy még a városi tisztikar tagjai sem szavaztak a volt főügyészre.

A tanácsnokok választása

minden incidens nélkül, egyhangulag ment végbe; mivel pályázó sem volt a jelenlegiek kivül. A három tanácsnoki állásra Darvassy Lajos, Komlóssy József és Lukács Ödön választottak meg.

Az alügyész választása

éppen olyan mozzanatok mellett ment végbe, mint a főügyészi állás betöltése. A hetek óta

elnyomni a zokogást, mely elő akart törni kebeléből, nagy erejébe került azt leküzdeni s felelni kis fiának.

— A Jézuska — édes — az, aki adta a krumplit, meg a kenyérlét.

A kis gyermek szeme felcsillant a krumpli s kenyér szóra s örvendő kérdezte:

— Ugy-e, idesz, hoz a Jézuska tenyéltét holnap is?

— Hoz, édes, hozl — szólt az anya, de magában utána tette: Nem tudom, mi lesz holnap.

Lassanként letakarodott az apróság s egy ideig zsi bongott, azután lecsendesedett. Mikor az apróság elaludt, az asszony eloltotta a mécset, s ismét odaült az ablakhoz s kinézett rajta, várta az urát.

Reggel korán ment el azzal az ígérettel, hogy szerez valami ennivalót, mert nincs, kifogytak mindenből. Sorcsapás üldözi őket, pedig milyen boldogan, meglegedetten éltek egy ideig. Mikor elvette Tóbiás Antal, milyen boldog volt a kis tanyán, hova hozta. Milyen más volt akkor és milyen most. Akkor a bőség, meglegedés, most pedig a szükség s szenvedés. Mikor Tóbiás Antal megházasodott, hazavitte kis tanyájába szive Boriskáját, nem volt boldogabb ember nála. Hogyne! Kenyere biztos, a Bedőyuraságnál számadó kondás, kis tanyája az apjáról maradt egy pár hold földdel s a nagy un-sági pusztá legszebb virága a tanya ékessége. Öröm volt az életök, hanem a sors gyakran gyászos keresztet huz s a legszebb tanyai virágot elhervasztja.

Tóbiás számádkodott Bedőynél s becsülettel megfelelt, hanem hát közbejött a kutasi csárda esete, ahol verekedés volt, agyonütötték a halasi kondást. Kötődő természetű ember

tartó korteskedésnek meglett az eredménye. Egy régi becsülettel szolgáló tisztviselőt kibuk-tattak, mert helyet kellett csinálni egy fiatal embernek, aki nagyon közel áll a szabadkőműves páholyhoz.

Jelöltettek: Tóth Márton eddigi alügyész, dr Dóri István és dr Tóth Ferenc ügyvédek.

Beadatott 127 szavazat s ebből kapott

Dóri István	48
Tóth Ferenc	36
Tóth Márton	38

szavazatot s így 10 szótöbbséggel dr Dóri István választott meg városi alügyészévé.

Ezután néhány állást egyhangú választással töltöttek be.

Igy I. aljegyzővé dr Istvánffy István, II-od aljegyzővé dr Juricskay Barnát, III-ad aljegyzővé dr Cseresnyés Bélát; I. alkapitányvá Eleméry Ferencet választották meg.

Megismételt szavazás.

Nagyobb kavargás keletkezett a II-od alkapitányi állás betöltésénél.

Az egyik állásra jelöltettek: Giraud Arpád eddigi alkapitány és dr Kripka Henrik ügyvéd.

A szavazásnál 116-an szavaztak, de az urnában 117 szavazólapot talált a szavazatszedő küldöttség és pedig Giraud Arpádnak volt egy szavazat többsége.

A dolog óriási konsternációt keltett. Glac Antal főispán ezen sajnós körülményt tudatta a törvényhatósággal s új szavazást rendelt el. Ennek eredménye volt: beadatott 116 szavazat (1 üres) ebből

Giraud Arpád	67
Kripka Henrik	48

szavazatot kapott s így Giraud Arpád 19 szavazattal alkapitánynak újból megválasztott.

A másik II-od oszt. alkapitányi állásra Szőke András és Dayka Endre jelöltettek. Beadatott 94 szavazat s ebből

Szőke András	72
--------------	----

volt, a bor a fejébe szállt, nem tudott magának parancsolni, beleveszett a kompániába.

A szerencsétlenség úgy hozta magával, hogy Tóbiás ütötte meg először; ezért egy esztendő kapott. A per, a törvénykezés elvitte Tóbiás minden fölöslegét, a kis tanya maradt csak, meg az asszony három kis gyerekkel, mikor Tóbiásnak be kellett menni egy esztendőre.

Keserves kin volt a szegény tapasztalatlan fiatal asszonynak egy évig minden segítség nélkül fenntartani magát, de kitarzott. Nélkülözés, szenvedés volt elég azért, csak mégis kitarotta magát s három kis gyermekét. Egy hónapja, hogy kiszabadult az ura, de sehogy sem tudott kenyérhez jutni, télvíz idején nem igen kell a pásztor-ember. Nem volt már mit enni, úgy ment el, hogy szerez akárhonnan valamit.

Igy volt ez, mióta hazajött, járta a pusztákat napokon keresztül eredmény nélkül. Nem is várta volna az asszony oly türelmetlenül, de már kifogytak mindenből, az utolsó darabka kenyeret szétoztotta a gyermekek között; az utolsó sütet krumpli ha elég lesz holnapra s semmi eladni való nincs.

Elmerengve ül a parányi ablak előtt a sötét szobába s néz mereven a homokbuckák közé. Lassan telik az idő, egyszer csak elöltolja óriási vörös képét a tele hold, vérvörösen világítva be a kietlen tájat. Lassan emelkedik ki a homokbuckák közül mindinkább halványabbá válva. Messziről hosszú szaggatott hátmekekben kutya-vonyítás hangzik, majd vig csaholás.

A fiatalasszony fokozottabb éberséggel figyel, úgy veszi ki, hogy a csaholás a Pásztor kutya hangja, együtt mentek el a gazdával — bizonyosan mindaketten jönnek.

(Vége köv.)

Dayka Endre 22

szavazatot kapott, tehát Szőke András 50 szavazattöbbséggel lett megválasztva.

Arvaszéki helyettes elnöke dr Gram Károly; árvaszéki ülnökké Sztarill János főpénztárnokká Papolegy Ferenc, adópénztárnokká Jablonszky Emil, főpénztári ellenőrré ifj. Márkus János, adópénztári ellenőrré Novák János eddigi tisztviselők választottak meg felkiáltással.

A két I. oszt. fogalmazói állásra kijelöltettek: Kágyi Lajos, Molnár János, Dayka Endre, Zilahy Kálmán, Bodó László, Kaczián Kálmán, Szolcsányi Hugó, Heringh Sándor, ifj. Kolontáry János, Magyary Jenő.

Megválasztottak egyhangulag, szavazás nélkül Kágyi Lajos és Molnár János eddigiek.

Az öt II-od osztályu fogalmazói állásra a jelöltek közül egyhangulag Rác Endre, Zilahy Kálmán, Dayka Endre, Pásztor Bertalan és Mendelényi Béla választottak meg közfelkiáltással.

A választások ezzel véget értek. A városi ügyészi hivatal átvételére a főispán Hlatky Endre és dr Adorján Emil bizottsági tagokat kérte fel.

A tiszteletbeliek.

Ezután a főispán a következőket nevezte ki tiszteletbelieknek:

tiszteletbeli főjegyzőkké: Komlóssy József, Darvassy Lajos, Lukács Ödön, dr Istvánffy István;

ib. főügyészé: Dús László, dr Adorján Emil, dr Berkovits Ferenc, dr Halász Lajos, dr Radó Ignác, dr Stokker József, Szokoly Tamás, Tóth Márton;

ib. tanácsnokká: dr Cseresnyés Béla, Juricskay Barna, Réz Mihály;

ib. alügyészé: dr Tóth Ferenc, ifj. dr Szokoly Tamás, dr Bárdos Imre;

ib. főorvossá: dr Berkovits Miklós, dr Mayer László;

ib. tisztiorvossá: dr Barna Armin, dr Popovics Miklós;

ib. gyermekkorházi orvossá: dr Balla Vilmos;

ib. főkapitányvá: Eleméry Ferenc;

ib. II. alkapitányvá: Lőrinczy Gyula, Réz Bertalan, Horváth Géza, Kemény Ignác, Mercz Antal;

ib. aljegyzők: Dayka Endre, Pásztor Bertalan, Szolcsányi Béla, Nizsalovszky Sándor, Hering Sándor;

ib. főszámvevő: Szántó Lajos, Szücs Géza, Markovits Sándor;

ib. alszámvevő: Jelinek Géza, Budaházy Kálmán, Garay Géza, Bige Béla;

ib. könyvelő: Klemensz Péter;

ib. rendőrbiztos: Czeglédy István, Zilahy Antal;

ib. irodaigazgató: Sólyom Gyula, Bacz Endre, Zeke Ferenc;

ib. fogalmazó: Báthory László, ifj. Kolontáry János, Cserej Géza;

ib. számtiszt: id. Kolontáry János, Kerekes Géza, Banda Géza.

A tisztujtó közgyűlést déli fél 1 órakor rekesztette be a főispán.

Tegnap este az új tisztikar a Pannonia éttermében barátságos lakomára gyűlt össze, amelyen a törvényhatóság tagjaiból is sokan voltak jelen.

Dús László volt főügyész tegnap délután már benyújtotta kérvényét nyugdíjösszegének megállapítása és kiutalása iránt.

Dús László 1880. július hó 8-án lett Molnár Ferenc elhalálása után megválasztva Nagyvárad város főügyészévé, tehát 28 éven át, elismerésre méltó, becsületos szolgálattal töltötte be a főügyészi széket. A nyugdíjszabályzat szerint a milleniumi évet is beleszámítva, most évi 3950 korona nyugdíjra van igénye.

Tóth Márton 1884. ápril 1-én választott meg Vargha Gáborral szemben ügyészé, tehát 24 éve egyike Magyaróvár város legszorgalmasabb, legkiválóbb tisztviselőinek. A millenniumi év 3-szoros számításával évi 2448 kor. nyugdíjra van igénye.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, márc 26.

Elnök: Justh Gyula.

Pont tíz órakor kezdődik a mai ülés. Az elmúlt ülés jegyzőkönyvének hitelesítése és az elnöki jelentések után a Nagy Emil-féle házszabálymódosítás

részletes tárgyalása

következik.

Mérey Lajos a függetlenségi párt megbízásából előterjeszti azokat a módosításokat, melyeket a függetlenségi párt a legutóbbi értekezleten elfogadott. Ezek a módosítások szó-ról-szóra ugyanazok, a melyeket a közönség már jóval előbb megismert, a sürgősség kérdése körül forognak a módosítások így: A sürgősség kimondásakor a tárgyhoz szóló négy képviselő közül kettő ellene, kettő mellette szólhasson; azután az ülések meghosszabbítására és megszakítására vonatkozik még a módosítás. — Mérey Lajos kéri módosításának elfogadását. (Helyeslés.)

Nagy György a javaslat első bekezdéséhez szól. Benyújtja a maga módosításait és belekezd kifogásainak közbeszólásokkal, elnöki figyelmeztetésekkel fűszerezett hosszas felszólalásába. Veszedelmesnek tartja azt a megállapítást, hogy sürgősség esetén ketten mellette, ketten pedig ellene szólhassanak. Mindig lesznek olyan házi farkasok, akik proform a javaslat ellen fognak szólani.

Felkiáltás: Házi farkasok, talán Farkasháziakat gondolsz?

Nagy György: Ezek után a komoly bírálóktól elfogják venni a beszédjogát. Hosszan készül a szakasz ellen. Közben azonban folytonosan eltér a tárgytól, mire

az elnök megvonja tőle a szót. (Helyeslés.)

Farkasházi Zsigmond fogott ezután a szóba. Beszéde közben sűrűn eltér a tárgytól, úgy hogy az elnök ismételtlen figyelmeztetni kénytelen, hogy maradjon a tárgynál. Határozati javaslatot nyújt be, majd szünetet kér.

Szünet után.

Farkasházi Zsigmond folytatja beszédét, miközben összetűz az elnökkel, aki a tárgytól újra eltért szónoktól megvonta a szót.

Lukács László: Az országgyűlési nemzeti párt (Nagy zaj. Ilyen nincs.) Lukács László többször elkezdte: Az országgyűlési nemzeti párt (Nagy zaj. Ilyen nem létezik.) Lukács László rendületlenül kitart a házszabályok módosítása ellen viselt harcban.

Farkasházi folytonosan zajongva nagyarázza a rajta esett sérelmet.

Az elnök figyelmezteti Farkasházit, hogy ne méltatlankodjon az elnöki eljárás ellen, mert különben szigorúan fog eljárni vele szemben.

Maniu Gyula: Ki kell irtani minden ellenzék!

Elnök: Rendreutasítja Lukács László folytatja beszédét.

Maniu Gyula vitatja, hogy az elnök Farkasházival szemben nem járt el alkotmányosan.

Rakovszky István az elnök eljárását védi.

Lengyel Zoltán Maniu felfogása mellett beszél és a végén azzal fenyegetőzik, hogy: »majd másképen fogunk tárgyalni. A hengegő Lengyel Andrásy tanítja rendre és inti le.

Elnök ezután megállapítja a holnapi napirendet, mikor Farkasházi és Lengyel újra köztöködni kezdenek, persze — hiába.

Az ülés végén Szatmári hazugnak mondta Lengyelt s ezzel az ülés véget ért.

A Berger-esőd áldozata.

A bihariószegi nagyszabású csőd most ismét beszéltet magáról. Az Amerikába szökött Berger Miksa kint állítólag óriási nyomorban él és hajó aljakat fest. A megszökött kereskedő testvére Budapesten tartózkodik jelenleg. Ez az ember áldozata testvére lelketlen szélhámoskodásának, mely magával rántotta őt is. Berger Menyhért minden vagyonát elveszítette.

Az anyagi veszteség mellett most újabb csapás érte Berger Menyhértet. A becsapott ember mióta a vizsgálóbíró szabadlábra helyezte, Budapesten tartózkodott. Lelekiállapota ez időtől fogva elborult Berger Menyhértnek. Különösen az utóbbi időben ez a lelkiállapot erősödött s annyira hatalmába kerítette, hogy tegnapelőtt beszállították a lipótmezei elme-kórházba.

Ezzel kapcsolatosan merült fel az a kérdés, hogy az óriási csődöt előidéző pénzhiányt mi okozta? Hogy hol van a pénz? Az eddigi adatok szerint csak két eset foroghat fen. Nevezetesen: Nem felel meg a valóságnak az a híresztelés, hogy Berger Miksa Amerikában hajókat festve nyomorog. Ezt megcáfolja maga az apósa Sichermann Jakab, aki tanuval tudja igazolni, hogy a szökés előtt való napon a debreceni országúton 160000 korona készpénzt adott át Berger Miksának. Ez volt tehát az utolsó összeg, amit Berger Miksa a már összeharácsolt pénzhez szerzett és amelylyel megszökött.

Hogy mégis nyomoruságos sorsáról ír Berger Miksa testvérehez intézett leveleiben, az a vizsgálóbíró félrevezetésére történhetett, azonban a valóságnak látszatát nem hordja magán. A vizsgáló bíró erre a levélre nem is terjesztette ki a vizsgálatot.

A másik eshetőség, mely a valóságnak még inkább megfelel az, hogy az összeszedett pénz valamelyik rokonnál van letéve. Ilyen irányban nem is terjeszkedett ki a vizsgálat, pedig eredményyel is járhatna. A vizsgáló bíróságnál levő iratok között mintegy 600 váltó szerepel, melyek mind hamisítottak.

Berger Miksa egy levél szerint Amerikában a legnagyobb nyomorban élt úgy, hogy még az emberek előtt van jelenhetett meg tisztességesen. Legutóbb keresett 150 dollárt és ebből ruhát vett magának. Ez a levél Berger Menyhértnek érkezett. Mint testvérenek elmondja, hogy még most rossz dolga van, de ha megtanult angolul, akkor nemcsak jó tanácsos, de pénzzel és fogja segíyezni. Megírja, hogy Amerikában Deák Lajos néven szerepel. Ezt a levelet Berger Menyhért elküldte a vizsgálóbírónak. Debreceni József vizsgálóbíró

ezek alapján nem indította meg a vizsgálatot, mert kétségtelen, hogy az a bíróság félrevezetését célozza.

Berger Menyhért elmebaja csak súlyosabb lehet. A nyomorba jutott ember az utóbbi időben több levelet intézett a vizsgálóbíróhoz. Ezek egyikében erkölcsi bizonyítványt kért. Egy másik levelében pedig kéri a vizsgálóbíró, hogy a csődválasztmányánál járjon közbe, miszerint ő néhány forintot kaphasson.

UJDONSÁGOK.

* **Szmrecsányi püspök consecratiójának évfordulója.** Ma 15 éve 1892. márc. 27-én szentelték püspökké dr. Szmrecsányi Pál püspökünket. 1891. dec. 1-én nevezte ki őt a király szepesi püspökké, ugyanazon év dec. 17-én praconisáltatott s ma 15 éve szentelte püspökké az egri bazilikában Samassa József egri érsek, Bende Imre akkori besztercebányai püspök és Szele Gábor arcolitani felszentelt püspök segédlete mellett. Szmrecsányi Pál püspökké szentelésének évfordulója emléknappja az egész egyházmegyének, melynek minden hive buzgó fohászbán kéri az Egek Urát, tartsa meg püspökünket ereje teljességében hivei és tisztelői épülésére, az egyház és haza javára évek hosszú során át. Az évforduló alkalmával a székesegyházban és a plébániatemplomokban hálaadó istentisztelet lesz.

* **A főreáliskola új igazgatója.** A hivatalos lap szerdai száma közli, hogy a király március 1-én Bécsben kelt elhatározásával Örvény Ivánt, a tisztenai kir. kath. gimnázium igazgatóját a nagyváradi állami főreáliskola igazgatói állására helyezte át. Örvény Iván javakorabeli, képzett, művelt pedagógus, a kiben a főreáliskola minden tekintetben kiváló vezetőt nyert.

* **A népmissió.** A lazarista atyák által a váradoslasi plébánia templomban tartott missiót állandóan óriási számban látogatják a hivek. Szerdán Gyümölcsoltó Boldogasszony napján egész nap, de különösen este zsufolásig telve volt a templom. A zárda Mária gyermekei lobogóval jelentek meg. Tegnap a hadapródiskola növendékeinek külön szent beszéd volt. Vasárnap pedig a kath. legényegylet tagjai jelennek meg testületileg, zászlójuk alatt a missión.

* **Kinevezés.** Padala Aladár, Padala Pál pénzügyigazgatósági főtitkár fia, az első magyar általános biztosító társaság nagyváradi főügynökségéhez tisztviselővé nevezetett ki.

* **A községi iskolák építése.** A községi iskolák építése ügyében már megérkezett a miniszter határozata. A széles utcai és váradoslasi közs. elemi iskolák 2—2 osztálylyal kibővítését és új butorozását jóváhagyja, de változtat a terveken. A Széles-utcán, valamint a Vitéz-utcán tervezett új iskolaépületek tervein több lényeges változtatást tett s utasítja a várost, hogy ehhez képest új tervek és költségvetést készítsen s azokat jóváhagyás céljából terjeszse fel.

* **Előadás a rádiumról.** Dr. Szilárd Béla vegyész, aki állami ösztöndíjjal több időt töltött a Sorbonne jeles tanárnője, a rádium felfedezője, madame Curie mellett, tegnap este kísérletekkel élénkített szabad előadást tartott a Szabad Iskola keretében az új és sok misz-

... tulajdonsággal bíró fémről, a rádiumról. Ismertette azon tudósok életét és munkásságát, akik érdemeket szereztek maguknak a rádium felfedezése körül, elmondta a rádium felfedezésének történetét, előállítás módját, majd részben kísérletileg is bemutatta a különböző fém rendkívüli hatásait, hogy az üveget, drágaköveket megszinezi, a köveket fényesre teszi, a levegőt elektromos vezetővé változtatja, a testen fekélyeket okoz, de enyhén használva rákot, lupust gyógyít stb. A kísérletileg igazolt hatásokon felül a hipotézisek és elméletek birodalmába kalandozva a rádiumnak tulajdonította nemcsak a felhők képződését, az éjszakai állatoknak a sötétség iránti előszeretétét, hanem a felhők képződését, sőt — horribile dictu — az élő lények keletkezését is. Végül bemutatta magát a rádiumot is, melyből 10 centigramm, vagyis a világon eddig tiszta állapotban levő mennyiség egy tized része van birtokában. Az előadásnak számos hallgatója volt.

* **Az iparos ifjak ünnepélye.** A Nagyvárad-i Ipartestület Ifjúságának Önképző Egylete 1908 évi március 29-én, vasárnap délután fél 4 órakor Körözs-utca 1. szám Szabó László házában levő egyleti helyiségében Kedélyes-ünnepélyt tart, műsora a következő:

1. Cigány monológ. Előadja ifj. Cser János.
2. Szerenád-monológ. Előadja Kalló Ilonka.
3. Simon Judit. Szavaltat. Szavalja Cser József.
4. Az első szerelmes levél. Monológ. Előadja Sebestyén Erzsike.
5. Mézes hetek után. Vigjáték. Előadja Molnár Rózsika és Kovács Mihály.
6. Népdalok. Enekli Balogh Lajos.
7. Monológ. Előadja Szász Margit.
8. Páros jelene. Előadja Szász Zsuzsika és Orosz Erzsike.
9. Monológ. Előadja Poretonek Mihály.
10. Komoly szavaltat. Szavalja Tárnok István.
11. A fogadás. Magánjelenet. Előadja: Nagy Ferencz.

* **Elhunyt református lelkész.** Az édesdi református egyháznak gyásza van. Mint részvétellel értesülünk *Makkay* Károly református lelkész tegnap meghalt. Az elhunyt lelkészt ma délután fogják örök nyugalomra kísélni.

* **Relytélyes cigánykaraván.** Tegnap reggel egy cigánykaraván barnaképu legényeit, félmeztelen gyermekeit s pipázó asszonyait találta az ágrisi határban a csendőrség. A csendőrök megmotozták a karavánt. A motázás váratlan eredménnyel járt. Eldugva a rongyok között a szekér derekában nagy halom 100 koronás bankjegyet találtak. A papírpénzről nem lehetett megállapítani, hogy valódiak-e vagy hamisak, mert össze voltak gyűrve. A pénz holszerzéséről pedig a cigányok nem akartak felvilágosítást adni. A karavánt pénzeivel együtt az aradi ügyészségre kísérte a csendőrség.

* **Az orosz rémuralom napjai.** Az Edison mozgófény-színház, mely egyik legelső feladatának tekinti, hogy állandóan érdekesítő újdonságokkal szolgáljon, szomorú emlékü, nagy világesemény helyszínen készült filmek kinematografikus felvételét szerezte meg. Az orosz forradalom a szenzáció, izgatón érdekes kép, mely a ma bemutatásra kerülő gyönyörű új műsor egyik kimagasló slágere. E egyszerű műsor egész sereg szindarabszerűen felvett pompás bohózatot foglal magában, úgy hogy az Edison nézőterén ismét nevezetes károgó esték lesznek. Elragadóan szép színes

felvétel a Holdkórosok című látványosság, megható dráma is van. A molnár bosszúja, asonkívül csupa kacagtató bohózat az új műsor. Az Edisonban esténként Dud Pali népszerű cigányzenekara muzsikál a rövid szünetekben. A 15000-ik jegyre e héten kerül a sor s az Edison igazgatója meglepően értékes, szép ajándékkal lepi meg az új sorozat 3 első látogatóját.

* **Késelés az alkohol miatt.** Az alkohol áldozatainak száma tegnap ismét szaporodott. Almaszeg községben tegnapelőtt este együtt mulatott Jakab Gábor Magyar Lőrincsel és Szabó Gáborral. A három ember között meglehetősen alkohol elfogyasztása után szóvita támadt, mely verekedéssé fajult. Verekedés közben Jakab kést rántott elő és azzal két társát megszúrta. A szurások életveszélyesek. Magyar Lőrincnek közvetlen a szíve felett szurta a mellébe Jakab, míg Szabó Gábornak az oldalába, úgy, hogy a tüdőt is keresztül szurta. A súlyosan sérült embereket a kórházba szállították. Jakabot a csendőrség letartóztatta.

* **A pajkosság áldozata.** Rosszán Pocsóján Gergelynek, 13 éves Gergely nevű fia tegnap édes atyja távollétében az istállóból kivette a lovakat és egy szekérbe fogta. A gyermek a mezőre akart hajtani. Utközben a lovak a rossz hajtás következtében a szekeret egy árokba fordították. A szekér teljes súlyával esett rá a gyermekre és agyon is nyomta. A közelben nem voltak emberek és így segítségére nem mehetett senki. A szerencsétlen gyermek hulláját a faluba térő emberek találták meg.

* **Katonazene az Urániában.** Ma délután 6 órától este 10 óráig a háziezred zenekara játszik az Urániában, amelynek most is kitűnő műsora van. Pénztárnítás délután 3 órakor. Mérsékelt helyáru előadások 4-től 6 óráig.

x **MOLNAR H.** Bemer-téri cukrászdájában állandóan 2-szer naponta friss Mignon kávéhoz való sütemények és tea sütemény kapható. Telefon 395.

x **A lélegző szervek hurutjainál** (influenzáknál) melyek főképpen az idén egyes vidékeken járványszerűleg lépnek fel, nagyon ajánlatos egy alkalikus (égyvényes) savanyuvízhez fordulni. Ilyen esetekben az orvosok előszeretettel a természetes KRONDORFI SAVANYUVIZET rendelik, amely — meleg tejjel vegyítve — különösen nyálkaoldóan hat és azért nagyon ajánlatos azt főképp gyermekeknél alkalmazni.

x **Nagyszabású képkeretkezési vállalat.** *Szichta Tivadar* üvegkereskedésében *Kossuth-utca 2.* (volt Blum-féle üzlet) kívánatra képkeretek azonnal is elkészíttetnek. A leg egyszerűbbtől a legdiszesebbig. Olcsó árban.

TÁVIRATOK.

Uralkodók találkozása.

Milano, márc. 26. A *Corriera della Sera* a két uralkodó találkozásáról azt írja, hogy Olaszország nem is gondol arra, hogy a hármasszövetségből kilépjen és Németországot izolálja, amivel csak saját érdeke ellen vétene. A találkozás nem fog disszonantiával végződni, hanem a két hatalom között fennálló jó viszonyt megfogja erősíteni.

Miniszterek Bécsben.

Bécs, márc. 26. Apponyi ma reggel fél 7 órakor Budapestről ideérkezett. Jo-

zipovics horvát miniszter és Rauch bán tegnap este érkeztek ide Budapestről.

Rakodczay esküje.

Bécs, márc. 26. O Felsége ma délután 10 órakor fogadta Schönbrunnban Rakodczay Sándor volt horvát bán esküjét új méltósága, a zágrábi 7 személyes tábla elnökének minőségében.

Megint Björnson.

Prága, márc. 26. Björnson Björnsterne a cseh nemzeti múzeumnak levelet írt, melyben megígéri, hogy minden lehetőséget el fog követni, hogy a magyarországi tótokat magyar elnyomók ellen való harcukban támogassa és hogy a magyarok tulkapásait jövőre lehetetlenné tegye.

Az önálló jegybank ügye.

Budapest, márc. 26. A bankbizottság függetlenségi tagjai ma délben előértekezletet tartottak a Házban, melyen Kossuth is részt vett és megállapodtak a délutáni ülésen tanusítandó állásfoglalásra nézve. A bankbizottság ülésén délután Wekerle a kormány nevében kijelentette, hogy a bankkérdésben a döntés a parlament kezében van, a kormánynak az a kötelessége, hogy a kérdést minden oldalról előkészítse. Ezután az érdeklődő vita következett, melyen Holló Lajos, Éber Antal, Hoitsy Pál és Ugron Gábor a külön bank, míg Wekerle és Széll Kálmán a közös bank mellett érveltek. Albizottság kiküldése után az ülés véget ért.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor.

Péntek: Nebántsvirág.
Szombat: Varázskeringő.
Vasárnap délután: Császár katonái. Este: Dollárkirálynő.

Somogyiné bucsuja.

Megható jelenet játszódott le tegnap a nagyvárad-i színház deszkáin, a melyek annyi vigiságnak szoktak otthont adni. Negyven éves művészi pályafutás végén visszavonult a színpadtól *Somogyi* Károlyné. Megindító volt ez a bucsuzás. Kérdelmes, nehéz évek után, amelyeket férjével együtt küzdött át Somogyiné, annyi dicsőség, annyi virág és tövis közt, mikor végre a nyugalom évei következnek, a férjet elragadja a gyöngé nő mellől a halál s indulhat utjára a megtört, gyászos özvegy — egyedül.

Nem megy egyedül még sem. Kiséri pályatársai szeretete, az egész közönség nagyra-becsülése és egy becsülettel megfutott pálya emlékei. S a mint Tóth Elek oly szépen mondotta bucsubeszédjében: hagyott emléket, örökséget Somogyiné a színpadon is maga után: megmutatta, hogyan lehet a színész göröngyös, virágos és tövises pályáját a becsület, a tisztes szorgalom pályájává tenni. Olyan örökség, a melyért mindenkor halás lehet a magyar színpad.

A bucsu a Vasgyáros első felvonása előtt történt. A színpadon összegyűlt az egész tár-

sulat. Somogyi Károlynét, a ki Erdélyiné és Angyal Ilka kíséretében jelent meg, percekig tartó tapsokkal fogadta a közönség, mely erre az alkalomra egészen megtöltötte a színházat. Majd előlépett Tóth Elek és formás, szép beszédben vett bucsut a volt igazgatótól, átadva egy remek művi ezüst koszorút. A mellett valósággal elárasztották Somogyinét virágokkal, babérkoszorúkkal. Somogyiné a meghatottságtól szóhoz sem jutott, csak némán csókolta homlokot Tóth Eleket s könnyezve, meghajlással mondott köszönetet a szünni nem akaió ovációjáért.

A Vasgyárosban Somogyiné Beaulieu márkinét játszotta, alkalmat adva minden felvonás végén az ovációk megújulására. Előadás után a Pannóniában társas bucsuvacsora volt, a melyen a szintársulat tagjain kívül számosan vettek részt a közönség köréből is.

Németh Juliska vendégszereplése.

Betetőzi a szezon sikereit az a két nap, melylyel a nagyváradi Szigligeti színház leleményes és áldozatkész direktója kedveskedik pénteki és szombati előadásával a nagyközönségnek. Ezen a két estén Németh Juliska, egy bájos sikkes és ami ennél is több: istenáldott tehetségű fiatal szubrett művésznő mutatkozik be Nagyvárad népe előtt. A színházban már folyának a próbák és rövid félóra meggyőzte a jelenlevőket arról, hogy itt egy nagyra hivatott rendkívül értékes művésznő csillogtatja tehetségét. A próbák két szindarabból folynak. Péntek este a Nebántsvirág címszerepében lép föl Németh Juliska. Szombaton a Varázskeringőben mutatkozik be, amikor Franczi szerepét játssza meg. Mind a két alakítása elsőrendű. Egészen új, rejtett szépségeket hozott felszínre már a próbákon is a két szerepből. Eleven temperamentuma, szinpadratermettség, természetes játéka üde, kedves megjelenése bizonyára meglepeli, lebilincseli a publikumot.

Dollár királynő. A király színház nagyszerű ujdonsága, Fall Leo Dollár királynője járja be a vidéki szinpadokat, s Vasárnap este a nagyváradi szinpadon jön premierre. Mindentelég elragadtatással beszélnek, irnak az új darabról. Muzsikája, leleményes meséje teljesen frappálja a hallgatókat. A próbák sűrűn folynak, a társulat legjobb erői lépnek sorompóba ennek a vidám operettnek sikere érdekében. A direktió ragyogó, fővárosi mintára készült díszletekkel mutatja be az új darabot.

A császár katonái Vasárnap délután a műsorra tűzött Eleven ördög helyett Földes Imre nagyszabású társadalmi drámáját, A császár katonáit adja elő a szintársulat. Hatásosabb, látványosabb kiállítású drámája alig van ennek a szezonnak a Császár katonáinál. Elettűn mutatja be a kaszárnya lakóinak szomorú tragédiáját és megdöbbeneti merész igazmondásával a hallgatóit. A publikum bizonyára nyert a cserével és fokozott élvezettel hallgatja végig ezt a kiváló drámát.

Igazságszolgáltatás.

Egy szocialista vezér sajtópöre.

Tegnap ismét egy sajtópör foglalkoztatta az esküdtbírószágot, amelyet *Moskovits* Mór indított *Horváth* Gusztáv ellen, mert ez a »Nagyváradi Munkás Ujságban« *Levél egy nagybirtokoshoz* címmel megjelent cikkében sértő módon támadta.

Az esküdtszék tárgyalása, amelyet dr. Csul-

lyok Béla elnök vezetett Szentlélek László és Korn Lajos szavazóbírák segédletével, reggel 9 órakor vette kezdetét. A tárgyalás folyamán fölolvasták az inkriminált közleményeket, amelyekre vádolt azt adta elő, hogy jóhiszeműleg, téves információk alapján, sértő szándék nélkül írta Dr. Fleischer Lajosnak, a főmagánvádlónak a beszéde után az esküdtekhez intézendő kérdések megszövegezése tárgyában tanácskozott a törvényszék, azután a tárgyalás folytatását délutánra halasztották.

Délután az esküdtek tanácskozássra vonultak vissza, melynek eredménye Horváth Gusztávra fölmentő volt. A törvényszék ennél fogva vádlottat a vád és következményei alól fölmentette. Az ítélet ellen dr. Fleischer semmi ségi panaszt jelentett be.

REGÉNYCSARNOK.

TÉVUTON.

Regény.

Írta:

ALESSANDRO SCARPA.

(Folytatás.) (28)

XII.

— Igenis, méltóságos báró, — felelé a hetes, — levél is van mellette. — Azzal elővesz bundája zsebéből egy tehervirágu vörös kendőbe csomózott csomagot és átnyújtja.

A báró figyelmesen vizsgálja az irást.

— Már megint levél Rómából, — dörmög mosolyogva, — rögtön felviszem az asszonyoknak, hadd legyen miről pletykáznia.

Az asszony, t. i. anya és leány, az ebédlőben ülnek, egy tarka kávé kendővel leborított hosszú asztal mellett, melyen a teáscsészéken kívül egy petróleumos lámpa s egy rozsdás ezüstdrótból készült formátlan kenyérfosar állanak. A lámpa füstölög és az egész asztal épp oly rendetlen, elhanyagolt benyomást tesz, mint künn, a sárban elfulladt falu.

A bárónő vörös pongyolában, melyben még a szokottnál is négyszegletesebben néz ki, főkötő nélkül, rövidre nyírt szürke, bozontos hajjal, lelkesedve, e napon már tizedszer kereste a kamra-kulcsokat minden butordarabon és minden butordarab mögött. Bohusláva ezaiat az asztalnál egy kötet Mickiewicz fölé hajolva, döcögős lengyel nyelven s rekedt hangon olvasott fel egy költeményt. Egy éles metszetű, sárga képű fiatalember, hosszú sima hajjal, lengyelesen zsinórozott attilában, széles kihajtott gallérral és sárgászöld atlasz nyakkendővel, időnként egy-egy szót javított.

Ez az ifju Bohusláva említett lengyel imádója volt. A regényes háttérű, vagy multu nyelvianitók tajtájához tartozott, a közel eső városban lakott s szombatonként átjött a négy vasuti állomásra fekvő birtokra, hogy Bohuslávának lengyel leckéket adjon s a vasárnapot a családdal töltsse.

Mikor fog végbemenni e két lángoló patriota titokban elhatározott összekelése, az egy rejtélyes per kimenetelétől tétett függővé, melyet a fiatal lengyel elkeseredett szívóssággal folytatott az orosz kormány ellen. Az ifju hazafit Wladimir de Matuchowskynak hívták és dedánya egy Potocka hercegnő volt. Amikor nem adott leckéket, összeesküvéseket forralt — de csak magában.

— Nincsen egyéb a teához? — kérde a báró kedvetlen pillantást vetve a kenyérfosarban lévő, állott kis cipókra.

— Nincsen, a kutyák felfalták a kalácsot, viszonzá a bárónő egykedvűen.

E percben négykéz láb a zongora alatt keresgélit az elhányt kulcsok után.

— Bizonyosan megüti még a guta, — mondá Bohusláva bosszusan, de nem aggályosan s anélkül, hogy csak legtávolabbról is szándékot mutatott volna, hogy az öregasszonynak segélyére legyen.

Ekkor egy rozszant, rezes fényű britanikatálcán a szobaleány behozta a keresett kulcsokat. — No hál' Isten! — kiáltá a bárónő. — Hát hol voltak az istenadták?

— A kutyaházban, méltóságos bárónő, a kis kutyák hordták el.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

A gabonatözsde határidői.

— Délután 4 órakor. —

Budapest, márc. 26.

Buza okt.	50 kilogrammonként	11.81
Buza ápr. 1908	—	8.51
Rozs ápr.	—	12.57
Zab ápr.	—	91.11
Tengeri máj. 1908.	—	7.32

Értéktözsde.

— Délután 4 órakor. —

Budapest, márc. 26.

Osztrák hitelrészvény	—	626.25
Magyar hitelrészvény	—	734.75
Leszámitoló bank	—	403.—
Rimamurányi	—	509.25
Osztrák m. államvasuti részv.	—	644.50
Közuti vasut	—	528.50
Városi villamos vasut	—	282.50

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktözsde 1908. márc. 26.

Magyar arany járadék 4 száz.	—	109.25
Magyar koronajáradék 4 száz.	—	92.—
Magyar koronajáradék	—	81.25
Magyar földteherment. kötvény 4. sz.	—	92.—
Horvát-szlavon földteherment. kötvény	—	95.—
Magyar nyeresemény sorsjegy kölcsön	—	185.—
Tisza-szab. és szegedi sorsjegy kölcsön	—	140.—
Osztrák járadék papirban	—	91.57
Osztrák járadék ezüstben	—	96.50
Osztrák járadék aranyban	—	113.75
Osztrák korona járadék	—	29.55
1860. osztr. államsorsjegyek	—	146.—
Osztrák magyar bankrészvény	—	1780.—
Magyar hitelbank-részvény	—	633.50
Osztrák hitelbank-részvény	—	726.50
Osztrák magyar államvasuti részvény	—	693.50
20 frankos (Napoleonkor)	—	19.90

A szerkesztésért felelős
Dr. VUCSKICS GYULA

Hirdetmény.

A kamarai székházban
— a souterrain —

helyiség

az I. és II. minden órán, a III-ik
a folyó évi május hó 1-re
kiadó.

Értekezni lehet a kamarai titkári hivatalban.

!! Kedvező fizetési feltételek !!

Saját érdeke

minden hölgynek, hogy tavaszi ujdonságainkat női ruhaszövetek, selymek, delinek és mosóárukban, ugyszintén tavaszi női felöltők és taft kabátokban megtekintse. Szébbet, jobbat, divatosabbat sehol olcsóbban nem kap mint nálunk.

Két nagy csődtömegből

került 2500 méter gyapju delin à 50 kr., valódi Koechlin-féle levartimok à 42 kr., **1000 méter esikos tavaszi kelme 75 krajcártól, 1650 méter színes és fekete taft 1 frt 20 kr.-ért, 120 széles taft fihr és liberty selyem még nem létezett olcsó ár 2 frt 88 kr.**

Struc boák, selyem alsók, japán övek 27 százalékkal olcsóbb mint bárhol.

Vászon és asztalneműekben a régi elismert szolid minőségek és árak. Nagybecsü pártfogást kérünk:

**Wallerstein
Fülöp Fiai**
Bémer-tér, Pannonia mellett

!! Kedvező fizetési feltételek !!

Természetes alkólikus

KRONDORFI SAVANYÚVIZ

kiváló nyálkaoldó és huyghajtó gyógyhatásu
Különlegesség gége, gyomor, vese, hólyag
tüdő, rekedtség, köhögés,
köszvény és bélbetegségeknél.
Bor és Pezsgőhöz legjobb ital. *** 807. 1-50

**Legjobbak
a
Moskovits
cipők.
Kossuth-utca 5.**

Uj butor nagyraktár!

Tisztelettel értesítjük a nagyérdemű közönséget, hogy saját

kárpitós, asztalos, esztergályos műhelyünket és butortelepünket kibővítettük és azt a mai naptól kezdve

**Pelleyné és
Schmidt**

bejegyzett cég alatt fogjuk tovább vezetni. Minden törekvésünk oda irányul, hogy a legkényesebb izlésnek is elegendő tegyünk. Árunk igen szolidak. Szilárd munkánk és pontos kiszolgálásunkért több oldalról már is elismerésben részesültünk. Allami hivatalnokok és katonatiszt uraknak igen előnyös árt számítunk.

A n. é. vevőközönség szives pártfogását kéri

Pelleyné és Schmidt
NAGYVÁRADON, Teleky-utca 24. sz.

Tölgyfa-eladás.

A nagyváradi 1 sz. székeskáptalan tulajdonát képező, s Biharmegyében fekvő sályi-erdőgondnokság sályi-és méhesi vágásaiban termelt 3696 drb. 2571.192 tömörköbméterre felvett s ugyanannak a kisjenei erdőgondnokságához tartozó 1906. évi és 1907. évi kisjenei vágásaiban lévő 728 drb 416.52 köbméterre felvett tölgy tönk, melyek műszaki célokra használhatóak, zárt irásbeli ajánlatok útján eladotnak. A megajánlandó vételárnak legalább tíz százalékát tevő készpénzzel, mint bánatpénzzel s az ajánlattevő által sajátkezüleg, tanuk előtt aláírt eladási feltételek egy példányával felszerelt, kellően lepecsételt ajánlatok alulirothoz legkésőbbben folyó évi április hó 11-én d. e. 11 óráig benyújtandók. az eladási feltételek kiváratra megküldetnek.

Kelt Nagyváradon, 1908. márc. hó 16.

Papp Imre s. k.
urad. főtiszt.

(Utánnomás nem díjaztatik.)

Olvasta-e már

NICK CARTER

amerikai detektívkirály
— elbeszéléseit? —

Siessen

a legelső trafikba vagy könyvkereskedésbe s **vegye meg az első füzetet,** melyből meggyőződhet, hogy Nick Carter elbeszéléseinél **érdekesebbet még nem olvasott!**

Egy füzet ára 15 kr. Minden füzet magában teljes.

Főelárusító:

KELEMEN BÉLA könyvkereskedő
Nagypiac-tér. Telefon 152.

Uj üzlet! Uj üzlet!

**Lukács Nándor
butor-raktára**

műasztalos-, kárpitós- és díszítő műhelye Nagyvárad, Fő-utca 8. sz. Széchenyi szállodával szemben.

Allandó raktár: háló, ebédlő uri szoba és szalon berendezések, mindennemű modern styl szerint. Vas, réz és hajlított fa butorok rendkívül nagy választékban. 210

Pontos kiszolgálás. Olcsó árak
Kiváratra rajzok és költségvetések ingyen.

Hirdetések

felvétetnek
a kiadóhivatalban.

Közgazdasági Bank r. t.

Nagyváradon, Teleky-u. 10.

Telefon 742.

Telefon 742

Hitelt nyújt váltóra, folyószámlára, értékpapírra, betáblázás mellett ingatlanokra.

Elfogad betéteket

5%

kamatozás mellett a betét napjától számítva. (Betét kamat-adót a r. t. viseli.)

Takarékosság előmozdítása céljából forgalomba hozta Selfmen-féle takarékperselyeit, melyek már is nagy népszerűségnek örvendenek. Ily perselyek 6 korona betét lefizetése ellenében a pénzárnál kaphatók.

Az igazgatóság.

Elektrotechnikai galvanizáló és nikkelező INTÉZET Nagyváradon.

Mély tisztelettel értesítjük a közönséget, hogy országos hírnevű

kocsigyárunkat

a legmodernebb műszaki eszközökkel felszerelt elektrotechnikai galvanizáló és nikkelező intézettel bővítettük ki, amely Sztaroveszky-utca 29. számú telephelyünkön megnyitott és a t. közönség rendelkezésére áll. Az intézet vezetésére szerencsénk volt megnyerni egy szakkörökben kiválóan elismert tekintélyt:

JENNY ALBERT

urat. Intézetünkben kardok, tisztí fémfelszerelések, mindennemű műtárgyak, csillárok, ezüstművek, asztal- és szobadíszek, gyertyatartók, stb. fényes és matt

nikkelezését

sárga és vörös rezelezését, ezüstözését és javítását kívánat szerint elvállaljuk. Ezen kívül készítünk és javítunk

orvosi és fizikai műszereket.

továbbá elvállaljuk elektromotorok szerelését és javítását több évi jótállással. Kiváló tisztelettel

VADÁSZ és GRÓSZ

Sztaroveszky-utca 29.

(Saját ház). Gyártelep Telefon 785-446

Nagyvárad város VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vártér 1.

Hosszas kísérletek után forgalomba hoztuk a

Wolfram lámpát

melynek áramfogyasztása az izzólámpával szemben 75 százalék megtakarítást mutat fel. 40 gyertyás Wolfram lámpa darabja 5 kor. 60 gyertyásé 5 kor. 50 fill.

Sima izzólámpa darabja 72 fillér, tehát 5 százalék kartell áron alul.

Mindennemű izzólámpa különlegességek, fényképező-lámpák, ugyancsak 5 százalékkal kartell áron alól kaphatók.

Csillárok,

ívlámpák

állandóan nagy választékban kaphatók a villamos telepen külön célra épített nagy

csillr-raktárunkat megtekintésre ajánljuk.

Ugyanott állandóan raktáron tartunk

villamos motorokat

1/2 lóerőtől 12 lóerőig minden nagyságban.

Elvállaljuk

villamos világítási

és erőátviteli berendezések felszerelését, bővítését, átalakítását, javítását, ívlámpák kezelését, hozzávaló szénpálcák szállítását, berakását és minden e szakmába vágó munkálatokat a legolcsóbb árak mellett.

Költségvetsek ingyen.

Telefon szám 514.

Főszerelő telefonja 55. sz.

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Olcsó bevásárlási forrás!!

ÜVEG- és PORCELLÁN árukban

SZICHTATIVADAR üvegkereskedésében

KOSSUTH-UTCA 2. szám (volt Blum-féle üzlet.)

Nagy raktár asztali, teás, kávé és mindennemű üveggészletekben, függő- és asztali lámpákban. Különböző disztárgyak és alpacca evőeszközökben. Elvállaltatnak képek keretezésre és minden más üveges munkák olcsó árban. — Csőtömegtől átvett áruk minden elfogadható árban. Nagy raktár táblaüvegben.

MUSCHONG-BUZIÁSFÜRDŐI

SZÉNSAV-MŰVEK

ujjonnan berendezve kartelen kívül szállítanak azonnal bármily mennyiségű természetes vegyileg legtisztább folyékony

SZÉNSAVAT

a világhírű buziásfürdői szénsav forrásokból szódavizgyártáshoz, vendéglősöknek és egyéb ipari célokra össze nem tévesztendő mesterségesen előállított, kevésbé kiadós szénsavval. Megbízható, szigorúan lelkiismeretes kiszolgálás!

buziásfürdői ásvány- és gyógyvizek

egész és féliteres üvegekben.

Szív-, vese- és hólyagbántalmaknál utól nem ért gyógyhatás.

Elsőrendű asztali víz!

Felvilágosításra készségesen szolgál. 248 1-200

Muschong-buziásfürdői szénsavmüvek és ásványvizek szétküldési telepe Buziásfürdőn.

Sürgönyeim: Muschong, Buziásfürdő. — Interurban telefon 18. sz.

Ügyes helyi képviselők kerestetnek.

